

Kategoria: Polityka Społeczna

Opublikowano: czwartek, 27, lipiec 2023 15:00

Alicja Cisowska

Odsłony: 656

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich Wojciech Brzozowski przekazał Ministrowi Sprawiedliwości uwagi do projektu rozporządzenia MS ws. trybu przyjmowania dzieci matek pozbawionych wolności do domów dla matki i dziecka przy wskazanych zakładach karnych oraz szczegółowych zasad organizowania i działania tych placówek (A 504).

Projekt nie zawiera żadnego terminu na wykonanie wstępnego badania medycznego dziecka po jego przyjęciu do domu dla matki i dziecka. Badanie takie pozwala na ocenę stanu i potrzeb zdrowotnych dziecka oraz wydanie ewentualnych zaleceń przed kolejną, planowaną już kwartalnie oceną sytuacji, w tym zdrowotnej, dziecka. Niezbędne jest zatem wprowadzenie obowiązku przeprowadzenia wstępnego badania przy przyjęciu dziecka oraz określenie terminu jego wykonania.

Rzecznik Praw Obywatelskich wielokrotnie podkreślał, że niezależne badanie lekarskie i właściwe dokumentowanie urazów stwierdzonych podczas badania uważane jest przez Podkomitet ds. Zapobiegania Torturom (SPT) i Europejski Komitet do Spraw Zapobiegania Torturom oraz Nieludzkiemu lub Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu (CPT) za podstawową gwarancję prewencji tortur.

Pozwala to na ujawnienie obrażeń i dokumentowanie ewentualnych śladów przemocy na potrzeby procesu karnego oraz podjęcie skutecznych działań w przypadku stwierdzenia złego traktowania. Badanie lekarskie chroni też personel i funkcjonariuszy innych służb przed bezpodstawnymi zarzutami, gdyby np. dziecko przybyło do domu matki i dziecka z widocznymi obrażeniami.

Projekt wskazuje, jakie osoby stanowią personel domu matki i dziecka, ale nie precyzuje ich kwalifikacji ani wymaganego od nich doświadczenia. Jedynie uzasadnienie projektu podaje, że kwalifikacje opiekunki zatrudnionej w domu powinny być analogiczne jak wykształcenie opiekunów dzieci w żłobkach.

Doprecyzowanie wymagań stawianych personelowi mającemu kontakt z dziećmi matek pozbawionych wolności jest szczególnie istotne w kontekście projektowanego § 5, dopuszczającego, że w przypadku okresowej niemożności sprawowania przez matkę stałej i bezpośredniej opieki nad dzieckiem przebywa ono pod opieką funkcjonariusza lub pracownika domu wyznaczonego przez kierownika domu. Ważne jest również uzupełnienie tego przepisu o zastrzeżenie, że osoby wyznaczone do opieki nad dzieckiem nie będą w tym czasie realizować innych aniżeli opieka obowiązków służbowych.

Konieczność posiadania przez personel mający kontakt z dziećmi należytego przeszkolenia wynika także z rekomendacji międzynarodowych. Zalecenia CM/Rec (2018)52 Komitetu Ministrów dla państw członkowskich Rady Europy dotyczących dzieci rodziców osadzonych w zakładach karnych, przyjęte przez Komitet Ministrów 4 kwietnia 2018 r. na 1312 posiedzeniu Komitetu Delegatów Ministrów, podnoszą, że personel mający styczność z dziećmi oraz osadzonymi rodzicami zostać powinien odpowiednio przeszkolony w obszarach obejmujących m.in.: poszanowanie praw i potrzeb dzieci, wpływ izolacji penitencjarnej oraz realiów zakładu karnego na dzieci i role rodzica, techniki wspierania osadzonych rodziców i ich dzieci, właściwej organizacji widzeń czy kontroli dziecka w przyjazny sposób.

Projekt rozporządzenia odnosi się do wielu kwestii organizacyjnych związanych z zapewnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych czy wychowawczych dziecka. Pomija jednak jeden z kluczowych aspektów, tj. utrzymywanie kontaktu ze światem zewnętrznym, w szczególności z ojcem czy innymi osobami bliskimi.

Kategoria: Polityka Społeczna

Opublikowano: czwartek, 27, lipiec 2023 15:00

Alicja Cisowska

Odsłony: 656

Prawo dziecka do kontaktu z obojgiem rodziców wynika m.in. z art. 9 Konwencji o prawach dziecka. Utrzymywania przez dziecko więzi także z innymi osobami bliskimi bezsprzecznie może sprzyjać jego społecznemu rozwojowi i powinno być praktykowane tak szeroko, jak jest to możliwe. Nieuregulowanie tych kwestii oznacza, że niezrealizowany zostanie wymóg zawarty w upoważnieniu ustawowym do rozporządzenia, dotyczący zapewnienia organizacji działania placówek dla matki i dziecka w sposób sprzyjający zabezpieczeniu prawidłowego rozwoju dziecka.

Przykładem jest fakt uregulowania w porządku wewnętrznym Zakładu Karnego w Krzywańcu częstotliwości widzeń z ojcem dziecka zgodnie z podgrupą klasyfikacyjną matki. Nie jest właściwe ustanawianie tego rodzaju ograniczenia, godzącego w fundamentalne prawo dziecka do kontaktu z rodzicem, w akcie prawa wewnętrznego, podczas gdy prawodawca nie wypowiada się na ten temat w akcie prawa powszechnie obowiązującego.

Zalecenia CM/Rec (2018)5 Komitetu Ministrów dla państw członkowskich Rady Europy również podkreślają wagę omawianej kwestii. Zalecenie 37 zawiera m.in. rekomendację, aby podczas pobytu dziecka w jednostce penitencjarnej zapewnić mu kontakty z rodzicem, rodzeństwem oraz innymi członkami rodziny żyjącymi na wolności, chyba że stoi to w sprzeczności z najlepiej pojętym interesem dziecka.

Źródło: RPO